

Hatékony értekezletek technikai eszközei*

A konferenciákon és megbeszéléseken gyakran már nem kielégítőek a hagyományos módszerek a résztvevők átfogó tájékoztatására, érdeklődésének felkeltésére, részvételének biztosítására. A hallgatók érdeklődése és aktív közreműködési készsége csak a megfelelő szervezési eszközök alkalmazása révén fokozható; ide tartoznak mindenekelőtt azok, amelyek a vizuális és az akusztikai észlelést szolgálják.

Tudásunk legnagyobb részét vizuális benyomások közvetítik. Előfordulhat az is, hogy nem rögződnek bennünk még egy kiváló előadás mondanivalói sem. Ha viszont váltogatjuk az auditív (a hallásra beállított) és a vizuális (a látásra beállított) tájékoztatást az előadásban, akkor a résztvevők gyorsabban felfogják annak mondanivalóját és biztosabban rögzítik magukban.

Az audio-vizuális szemléltető eszközök alkalmazása mindenekelőtt megkönnyíti az előadást. Ezen kívül a hallgatóság gyorsabban megbirkózik az anyaggal és a vizuális aláfestés a nagyobb figyelmet, valamint a bemutatott anyag jobb rögződését garantálja.

Tábla és kréta

Hosszú időn át a tábla és a kréta képezte az egyetlen szemléltető eszközt. Kisebb körben lebonyolított számos megbeszéléseken és előadásokon még mindig betölti feladatát. Ilyen táblákkal találkozunk ülés- és tárgyalótermekben, falra erősítve vagy állványon.

A szemléltetési technika eszközei közé tartoznak a lapozható táblák is. Ezek alkalmasak teljesen vagy részben előkészített rajzok, vázlatok, tervezetek bemutatására, amelyeket az előadás közben kiegészítenek, vagy pedig szükség esetén újból összeállítanak. Ezek a táblák teleszkóp-lábakon állnak, és így könnyen összehajthatók és szállíthatók.

* A „Korszerű vezetés” 4. évf. 1972. 2. sz.-ából. BETRIEBSWIRTSCHAFT MAGAZIN (NSZK).

A mágneses tábla

A tábla-formátumú segédeszközök másik fajtája a mágneses tábla. Ezek a táblákon mágneses botocskákkal vagy kerek mágnesekkel sok minden elhelyezhető, felerősíthető és könnyen cserélhető. (Például tervek, térképek, áruminták.) Egy másik lehetőség: a mágneses táblára fémtartalmú figurákat és jelzéseket helyeznek el. Ezek ollóval kivághatók, írni lehet rájuk, könnyen elhelyezhetők a táblán és mozgathatók.

A tábla mágneses ereje olyan erős, hogy még megrázkódtatások sem mozdítják el a rajta elhelyezett jelzéseket. Így például szervezési diagramok vagy statisztikák látványosan bemutatathatók anélkül, hogy gombostűvel vagy ragasztószalaggal kellene bajlódni.

A filctábla

A mágneses táblához hasonlóan a filctáblán is (filccel bevont táblák) láthatóan és így könnyen felfoghatóan illusztrálható az előadás. Az ollóval kivágott színes jelzéseket vagy elemeket egyszerűen csak rá kell nyomni a táblára, és ugyanilyen könnyen el is távolíthatjuk azokat.

A táblák közé sorolhatók még a rugalmas táblák, amelyeken különböző táblatípusokat kombinálnak. Ezekkel a lehetőségekkel is rugalmasabban élhetünk; különböző vizuális eszközök váltakozva mutathatók be.

A vetítő

A táblának vannak hátrányai: az előadónak referátuma alatt sok időt kell írásra, rajzolásra, a jelzések elhelyezésére és levételére fordítani. Eközben háttal fordít a résztvevőknek. Ha vetítőket használ, ezek a hátrányok kiküszöbölhetők. A képszerű anyagok az előadás közben vetíthetők. Írásvetítőkkel (nappali világítás-vetítők) a konferenciák és a megbeszélések módszeresen és didaktikusan hatékonyra tehetők.

Ezeket az eszközöket akkor ésszerű bevetni, amikor tényeket, felosztásokat, eredményeket az egyidejű vetítés mellett kell felírni, rajzban kifejezni, vagy a következtetéseket levezetni.

Az átlátszó írólapra írt vagy rajzolt szöveget, ábrát a vetítő sokszorosán megnagyítva, eredeti színekben élesen kivetíti az előadó mögötti (overhead-elv) falra, vagy egy nappali világítás-vetítőfelületre, mégpedig teljes nappali világításban, vagy szobai megvilágításnál.

Az előadó állandóan a hallgatóság felé fordul és minden nehézség nélkül a következő lehetőségei nyílnak:

- az egyes lapokra színes filctollal írhat vagy rajzolhat;
- előkészített lapok esetén azok egyes részeinek lefedésével hatékonyan szemléltethet;
- az előkészített lapok megfelelő kombinálásával a munkához szükséges anyag megváltoztatható, kiegészíthető, újonnan összeállítható, és a szemléltetési lehetőségek gyakorlatilag korlátlanul megsokszorozhatóak;
- a lapok dinamikus felhasználásával egy folyamat egyes szakaszai látványosan bemutatathatók, amennyiben például egy alaplagra helyezzük az egymást fedő, de a folyamat különböző fázisait jelző lapokat.

Ezzel a módszerrel az anyagot racionálisan közvetíthetjük. Az ismétlés bármikor különösebb fáradtság nélkül lehetséges.

A vetítéshez szükséges lapok a rajzolt vagy nyomtatott alapanyagok után gyorsan és olcsón elkészíthetők fényképezéssel vagy más olyan módszerekkel, amelyeknél az infravörösfény-hő elvet alkalmazták.

A diavetítő

A konferenciákon és a megbeszéléseken alkalmazandó szervezési eszközök felsorolásánál nem hiányozhat a diavetítő, mert a kazettákban tárolt színes diák vetítése kiválóan bevált tárgyak és folyamatok hatásos szemléltető eszközeként. Ezek a kiskép-vetítők kivitelezésük szerint:

- a képváltásnál távolról irányíthatók és lehetőség nyílik az ismétlésre és az élesebb beállításra ugyancsak a távolból,
- automatikus diaváltásúak,
- magnókészülékekhez csatolhatók.

Megvan tehát a lehetőség arra, hogy dia-sorozatokat hanggal kísérjenek, valamint mikros, sőt nedves preparátumokat is bemutassanak.

Episzkóp és epidiaszkóp

Nem átlátszó és lapos tárgyak (például szövetminták) vetítésére alkalmasak az episzkópok. Segítségükkel térképek, tabellák, képek és hasonlóak könyvekből, vagy más alapokról közvetlenül a vetítővászonra vetíthetők, mégpedig teljes fényerővel és eredeti színekben. Az epidiaszkóp a nem átlátszó alapanyagok és diák vetítésére alkalmas kombinált készülék.

Filmvetítógép:

A vásárolt, a kölcsönzött és a saját felvételű filmek vetítése gyakran különleges atmoszférát biztosít, hozzásegít a megbeszélés vagy a konferencia hatékonyabb levezetéséhez. A korszerű filmvetítógépek rendkívül könnyen kezelhetők, ami többek között az alábbiakat is jelenti:

- különböző gyorsaságú vetítés,
- a filmek automatikus behelyezése a vetítógépbe,
- különböző objektívek a vetítési gyorsaság segítségével.

Hangosfilm vetítése esetén lehetővé válik a szó és a kép egyidejű közvetítése, ami jobban rögzítődő információt jelent a szem és a fül egyidejű igénybevétele következtében. Nagyobb termekben az előadás akusztikai minőségét megfelelő hangszórók segítségével javíthatjuk.

Filmkazettás vetítógép

Ennél a vetítógépnél a film mint tájékoztató eszköz, önálló alkalmazást nyer. A például 8 milliméteres kamerával felvett filmeket kazettába helyezik, a vetítő a gyorsan váltogatható kazetták behelyezésével előadásra kész, anélkül, hogy a filmet be kellene fűzni, vagy át kellene tekercselni. A vetítésre — külön elsötétítés nélkül — teljes nappali fény-

ben vagy szobavilágításnál kerül sor, táskakészülékeknél a táska tetején levő vetítőfelületre, állókészülékeknél egy képernyő nagyságú felületre.

Megvan a lehetőség, hogy a filmet bármely szakaszában megállítsák és így a filmkivágás diaként jelentkeznek. Ezek a könnyen kezelhető filmkazettás vetítők alkalmasak tárgyak képszerű leírására, funkciós és mozgási folyamatok, valamint helyzettanulmányok képszerű és koncentrált bemutatására, valamint arra, hogy bonyolult folyamatokat könnyen, érthetően szemléltessenek.

Magnókészülékek

A magnókészülékek kiválóan alkalmasak hosszabb megbeszélések és konferenciák rögzítésére. Így például célszerű, hogy egy „brainstorming” („ötletroham”) konferencián a bekapcsolt magnó minden ötletet rögzítsen, hogy azok később értékelhetők legyenek.

Az ilyen üléseken, amelyeken az adott problémával kapcsolatban felmerülő ötleteket — még a látszólag vagy valójában legfantasztikusabbakat is — könnyedén felvetik, feleslegessé válik a ceruza és a papír, sőt sokszor zavaróan hat. De minden más konferencián és megbeszélésen is tehermentesítik a magnókészülékek a résztvevőket, miután mellőzhetik a ceruzát és a jegyzettömböt.

A modern készülékek és hangszalagok természetesen önmaguktól alkalmazkodnak a különböző hangerősségekhez és a hallottakat tökéletesen adják vissza.

A mágneses magnókészülékek, kivételüknek megfelelően, függetlenek az energiahálózattól, sőt lehetővé teszik az irodákban a szöveg írógépbe való áttételét. A felvétel sikeréhez hozzátartozik a jó mikrofon, a hangszalagok megfelelő kiválogatása, számba véve a megbeszélés vagy a konferencia előre látható időtartamát is.

Egyébként a hangszalag kiváló nevelő is. Később ugyanis mindenki maga is végighallgathatja, hogy véleményét mennyire jól vagy rosszul adta elő és az összejövetel során hányszor mondták el ugyanazt.

Mágneses készülékek kép- és hangfelvétele

Ezek a piacon újonnan megjelent készülékek lehetőséget nyújtanak például arra, hogy televíziós adásokat vagy pedig a meghatározott konferenciákra készített adásokat szalagra rögzítsék. A konferencia-teremben ezek az adások ipari képmonitorokon vagy — egy kép-hang adapter beépítésével — tv-vevőkészülékeken — fekete-fehéren közvetíthetők.

Ipari televízió

Mint oly sok más munkaterületen, a konferenciákon és a megbeszéléseken is fontos segédeszköz lett az ipari televízió. Eddig csak a filmmel lehetett egyes folyamatokat a résztvevők nagyobb köre számára láthatóvá tenni.

A helyi vagy más viszonyok sokszor kizárják, hogy a konferencia résztvevői közvetlenül eljussanak a megfigyelendő objektumhoz. A tele-

víziós közvetítés azonban mégis lehetővé teszi, hogy a résztvevők „élőben” kövessék az adott folyamatot. A tv-kép információs értékét a színes közvetítés nagymértékben növeli.

Irodai diszpécser-telefon

Kisebb megbeszélésekre a résztvevőknek nem is kell összejönniük, ha irodájukban van egy- vagy kétirányú diszpécser-telefon.

Az irodai diszpécser-telefonok lehetővé teszik a mondanivaló közlését és annak meghallgatását. A konferenciákra beállított készülékeknél megbeszélések lehetségesek, ha több résztvevőt összekapcsolnak egy közös beszélgetésre. Ezzel az üzemen belüli kommunikációs rendszerrel gyorsan és gazdaságosan összehozhatók kisebb megbeszélések és a közvetlen tárgyalások lehetősége lényegesen leegyszerűsíti és meggyorsítja a folyamatot.

A konferencia előkészítése

Az alkalmas szervezési eszközök bevetése mellett is a megbeszélések és a konferenciák csak akkor lehetnek sikeresek, ha biztosítjuk a következőket:

- a megbeszélés vagy a konferencia témáját világosan meg kell határozni és körül kell határolni;
- pontosan ki kell választani a meghívott személyeket;
- a megbeszélés vagy a konferencia előtt kellő időben valamennyi résztvevőhöz el kell juttatni a napirendi témák rövid kivonatát;
- pontos időtervet kell készíteni, amely elegendő időt biztosít a kérdés alapos megvitatására;
- a jegyzőkönyvben szerepelnie kell a konferencia vagy a megbeszélés irányítója nevének is. Előzetesen ismertetni kell nevét a résztvevőkkel és az információban érdekelt részlegekkel is.